

KALEJDOSKOP

Powiatu Kieleckiego

NR INDEKSU ISSN 2081-173X

SIERPIEŃ
NR 8 / 2019

Powiatowe Święto Plonów
25 sierpnia
Zapraszamy do Mniowa!

Poznajmy starostów dożynek

Szanowni Państwo,

Przedstawiamy Państwu kolejne wydanie „Kalejdoskopu Powiatu Kieleckiego”.

Zapraszamy wszystkich mieszkańców na Dożynki Powiatu Kieleckiego, które w tym roku odbędą się w gminie Mniów. Święto Plonów to symbol dorobku i hołdu dla darów ziemi i ciężkiej pracy rolników. Także w powiecie celebруем uroczystości dożynkowe 25 sierpnia.

W wydaniu tym wrócimy między innymi do ostatnich imprez, które organizowało Starostwo Powiatowe w Kielcach: Konkursu na Najsmaczniejszą Potrawę Powiatu Kieleckiego w Miedzianej Górze oraz Powiatowego Przeglądu Zespołów i Solistów w Chmielniku. Oba wydarzenia przyciągnęły setki zainteresowanych osób, chcących poczuć folklor i posmakować regionalnych potraw.

Na stronach naszego wydawnictwa znajdują Państwo także garść innych informacji, ważnych dla mieszkańców naszego powiatu, jak nowe projekty dla niepełnosprawnych. Informujemy też o nowych punktach, w których powiat uruchomił nieodpłatną pomoc prawną. Przybliżyliśmy także sylwetkę niezwykle sołtycki miejscowości Ruda i Melonek - Zofii Biesiady.

Życząc udanej lektury

Mirostław Gębski
Starosta Kielecki

Już 25 sierpnia w Mniowie odbędzie się powiatowe Święto Plonów. Jak co roku jedną z najważniejszych ról pełnić będą na nim starostowie Dożynek, którzy uczestniczą w ważnych obrzędach. Poznajmy przedstawicieli rolników i przedsiębiorców – osoby, które będą pełnić szacunkowe funkcje starosty i starościny Dożynek Powiatu Kieleckiego i Gminy Mniów 2019.

Nowoczesny klimat „Nocy i dni”

Pani Bożena Zapała, starościna tegorocznych Dożynek, od 25 lat prowadzi w Serbinowie, w gminie Mniów, jedno z największych gospodarstw w regionie, ukierunkowane na hodowlę drobiu. Rocznie hodują 400 tysięcy brojlerów w czterech kurnikach.

– W 1996 roku kupiliśmy budynki po spółdzielni. Na początku codziennie przyjeżdżaliśmy do kurników z rodzinnego Oblęgorka. Jednak życie pokazało, że nie da się tak funkcjonować przy żywym inwentarzu, który potrzebował naszej obecności 24 godziny na dobę. Najpierw zamieszkaliśmy w niewielkiej przybudówce, a po 5 latach przeniesiliśmy się do nowo wybudowanego domu – opowiada pani Bożena.

Przynajmniej, że praca przy hodowli jest niezwykle ciężka. – Gdy jest sezon, pracujemy po 12 godzin i wstajemy o 3 nad ranem. Weekendy i święta także mamy zajęte. Dzięki temu, że zmechanizowaliśmy gospodarstwo, ostatnio mamy trochę więcej czasu dla siebie, ale żadna maszyna nie zastąpi człowieka.

Pani Bożena z niezwykłą starannością pielęgnuje ogród i jego otoczenie. To jej największa pasja. Stworzyła w Serbinowie dom pełen ciepła i przyjaznego klimatu. Zadbane wnętrza i piękne podwórko są jej wizytówką. – Przyjeżdża do nas rodzina i wielu przyjaciół. Dobrze czują się u nas w Serbinowie, w otoczeniu drzew – opowiada. W ogrodzie można spotkać psy, pszczoły wracające do uli, z oddali słychać głosy dzikich ptaków. Pani Bożena sama zajmuje się aranżacją i pielęgnacją ogrodu, daje jej to dużo radości. – Dodatkowo dbamy o to, aby było ekologicznie. Mamy przydomową oczyszczalnię ścieków, a nawóz robimy sami.

Bożena Zapała

Andrzej Bozowski

Obecnie państwo Zapałowie gospodarują na 86 hektarach. W gospodarstwie pomagają rodzicom dorosłe już dzieci – dwie córki. Trzecia córka wyszła za mąż i wyprowadziła się. – Wolny czas najchętniej spędzam w gronie rodzinnym – przynajmniej tegoroczna starościna Dożynek.

Miłośnik truskawek z Bielin

Andrzej Bozowski prowadzi wspólnie z żoną Elżbietą 10-hektarowe gospodarstwo rolne w Porąbkach, w gminie Bieliny. Specjalizują się w uprawie truskawek, głównie odmian deserowych i przemysłowych, jak Grandarosa, Rumba, Roxana, Olimpia. Na ponad 6 hektarach uprawiają pszenicę i pszenżyto.

Bieliny słyną z doskonałej truskawki. – W naszym rejonie gleby i klimat są idealne pod ich uprawę. A jeśli chodzi o walory smakowe, nasza truskawka jest najlepsza i najśodsza.

KALEJDOSKOP POWIATU KIELECKIEGO
SIERPIEŃ 2019, ROK IX, NR 8/2019
NR INDEKSU ISSN 2081-173X

Wydawca:

Starostwo Powiatowe w Kielcach
25-211 Kielce, ul. Wrzosowa 44
tel. 41 200 12 00
tel./fax 41 200 12 10
e-mail: starostwo@powiat.kielce.pl
kalejdoskop@powiat.kielce.pl

Zespół redakcyjny:

Agnieszka Madetko, tel. 41 200 13 92
e-mail: madetko.a@powiat.kielce.pl
Ewelina Sińczak, tel. 41 200 15 71
e-mail: sinczak.e@powiat.kielce.pl
Paweł Milewicz
e-mail: milewicz.p@powiat.kielce.pl

Fotografie:

Archiwum Starostwa Powiatowego w Kielcach
Okładka: Piotr Michalec

DTP i druk: SMYK s.c., Jacek Łukawski, www.smyksc.pl

Kolportaż:

„Kalejdoskop Powiatu Kieleckiego” dostępny jest w Starostwie Powiatowym w Kielcach oraz w urzędach miast i gmin powiatu kieleckiego.

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania nadesłanych materiałów. Rozpowszechnianie wszelkich materiałów bez zgody Wydawcy jest zabronione. Wydawnictwo bezpłatne. Nakład 4000 egz.

Również warunki klimatyczne mają wpływ na smak. U nas noce są chłodne, a dzień długi, dzięki temu truskawka nabiera smaku – mówi producent.

Rocznie z 1 hektara uzyskują 20 ton owoców. – Nasze truskawki trafiają głównie na lokalny rynek. Sprzedają je do firm zajmujących się przetwórstwem, chłodni. Jednak ten rok był trudny dla rolników – przyznaje pan Andrzej. – Było bardzo gorąco i panowała susza. Dlatego tegoroczne plony były dużo słabsze i cieszyliśmy się truskawką tylko dwa tygodnie. A dopiero pod koniec wakacji była tak naprawdę najśodsza.

Problemem rolników z Bielin jest brak wody: – Odwiercamy studnie. Ale z jednej możemy zasilić tylko 1,5 hektara ziemi.

Gospodarstwo państwa Bozowskich wyposażone jest w nowoczesny sprzęt rolniczy. – Skorzystaliśmy z programów unijnych, takich jak np. SAPARD. Zmodernizowaliśmy gospodarstwo, wymieniliśmy sprzęt na nowoczesny. To znacznie ułatwia nam pracę. Od wielu lat działam również w Stowarzyszeniu Producentów „Truskawka Bielińska”, które zrzesza lokalnych producentów. Od 2016 roku jestem prezesem zarządu – mówi gospodarz, ojciec trojki dzieci.

Agnieszka Madetko

Scenariusz Dożynek Powiatu Kieleckiego i Gminy Mniów

- 12:30 – Zbiórka delegacji gminnych z wieńcami (plac przy stadionie sportowym w Mniowie)
- 13:10 – Przemarsz korowodu dożynkowego
- 13:30 – Polowa msza święta (poświęcenie chleba i wieńców dożynkowych)
- 14:30 – Część oficjalna
- 15:20 – występ Zespołu Pieśni i Tańca Furmani
występ Koła Gospodyń Wiejskich Żurawinki
- 15:55 – Ogłoszenie wyników:
  - 1) powiatowego etapu konkursu pn. „Piękna i bezpieczna zagroda – przyjazna środowisku”
  - 2) Powiatowego konkursu na Najpiękniejsze Gospodarstwo Agroturystyczne Powiatu Kieleckiego
- 16:25 – występ Kapeli Sióstr Piotrowicz, występ Zespołu Pieśni i Tańca Wincetowianie
- 16:55 – Ogłoszenie wyników konkursu na najpiękniejszy wieniec dożynkowy i wręczenie nagród dla uczestników konkursu
- 17:10 – Występ Zespołu Ludowego „Chelmowianki”
- 18:30 – Występ zespołu VERY NICE
- 20:00 – Zabawa taneczna z zespołem HERTZ
- 21:00 – Zabawa taneczna z DJ-em

PODZIĘKUJEMY ZA ROLNICZY TRUD

25 sierpnia, podczas Dożynek Powiatu Kieleckiego i Gminy Mniów, podziękujemy rolnikom za trud całorocznej pracy. Ale także za przywiązanie do tradycji i jej kultywowanie. Będzie też okazja do spotkania i dobrej zabawy przy dźwiękach ludowej i rozrywkowej muzyki.

Dożynki to zwieńczenie gospodarskiego trudu. To czas satysfakcji, że udało się stawić czoła wszelkim przeciwnościom, również natury, i przyjrzeć się owocom ciężkiej pracy na roli.

– Dożynki to jeden z najpiękniejszych dni w roku dla rolnika. Po ciężkiej pracy należy się odpoczynek. My wszyscy, którzy korzystamy z darów matki ziemi, będziemy mieli okazję podziękować rolnikom, gospodarzom oraz przetwórcom żywności za trud włożony w zbiór plonów. Oddamy hołd spracowanym ręką polskiego rolnika, dzięki któremu na naszych stołach nie brakuje chleba – mówi starosta kielecki Mirosław Gębski. – Niech rolnicze święto będzie też okazją do wspólnej zabawy.

Tegoroczne Święto Plonów odbędzie się na Kompleksie Sportowym w Mniowie. Rozpocznie je msza święta plenerowa o godzinie 13.30, podczas której poświęcone zostaną wieńce i chleby dożynkowe. Następnie odbędzie się część artystyczna i wybór najpiękniejszego wieńca dożynkowego. Podobnie jak w roku ubiegłym wszystkie gminy zaprezentują swoje przepiękne wieńce dożynkowe – będą one dowodem podziękowania i uznania dla wszystkich pracujących w rolnictwie i na rzecz rolnictwa.

Ważną częścią uroczystości dożynkowych jest wybór najpiękniejszego wieńca. Zgodnie z regulaminem musi być wykonany tradycyjnymi metodami, nie może zabraknąć czterech zbóż: żyta, pszenicy, jęczmienia i owsa. Zwycięski wieniec będzie reprezentował powiat na dożynkach wojewódzkich.

– Celebracja obrzędów dożynkowych to ważna część lokalnego dziedzictwa kulturowego. Dziękujemy za tegoroczne plony, ale też prosimy Boga o urodzaj w przyszłym roku – mówi Mariusz Ściana, członek Zarządu Powiatu w Kielcach.

– Chcielibyśmy, aby dożynki w Mniowie na stałe wpisały się do kalendarza gminnych imprez – przyznaje wójt Mniowa Piotr Wilczak.

Wyjątkowym momentem będzie przekazanie chleba gospodarzom przez starostów dożynek – Bożenę Zapałę z Sarbinowa w gminie Mniów oraz Andrzeja Bozowskiego z Porąbek w gminie Bieliny. Bochenki zostaną podzielone wśród uczestników święta plonów. W cza-

DOŻYŃKI
Powiatu Kieleckiego
i Gminy Mniów

25 sierpnia 2019 r.
Kompleks Sportowy w Mniowie

PROGRAM:

13.10 - UROCZYSTY KOROWÓD DOŻYŃKOWY
13.30 - MSZA ŚWIĘTA NA KOMPLEKSIE SPORTOWYM W MNIOWIE
14.30 - POWITANIE GOŚCI, OBRZĘD DOŻYŃKOWY, ZESPÓŁ LUDOWY CHEŁMOWIANKI
15.20 - CZĘŚĆ ARTYSTYCZNA: ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA FURMANI, KAPELA SIÓSTR PIOTROWICZ, KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH ŻURAWINKI, ZESPÓŁ LUDOWY CHEŁMOWIANKI
18.30 - ZESPÓŁ VERY NICE
20.00 - ZABAWA TANECZNA Z ZESPOŁEM HERTZ

KONKURSY:
- NAJPIĘKNIEJSZY WIENIEC DOŻYŃKOWY POWIATU KIELECKIEGO
- PIĘKNA I BEZPIECZNA ZAGRODA - PRZYJAZNA ŚRODOWISKU
- NAJPIĘKNIEJSZE GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE POWIATU KIELECKIEGO

nie częstowania chlebem Zespół Ludowy Chelmowianki ośpiewa wieńce.

Dożynki to czas radowania się z zakończenia żniw. Tego dnia będziemy bawić się w dobrej atmosferze. Na scenie zobaczymy zespoły ludowe z terenu powiatu kieleckiego, jak: Zespół Ludowy Chelmowianki, Zespół Pieśni i Tańca Furmani, Zespół Pieśni i Tańca Wincetowianie, Koło Gospodyń Wiejskich Żurawinki, Kapela Sióstr Piotrowicz.

Na Święcie Plonów wystąpi zespół Very Nice. Po godzinie 20 odbędzie się zabawa taneczna z zespołem Hertz i DJ-em. Dobór artystów przypadnie do gustu nie tylko miłośnikom ludowego grania. Impreza zakończy się wspólnymi tańcami do późnych godzin nocnych.

Podczas Dożynek Powiatu Kieleckiego i Gminy Mniów zaplanowano również rozstrzygnięcie cieszących się dużą popularnością konkursów: „Piękna i bezpieczna zagroda – przyjazna środowisku” oraz „Najpiękniejsze Gospodarstwo Agroturystyczne Powiatu Kieleckiego”.

Zapraszamy do wspólnej zabawy!

Na początku dożynki powiatowe odbywały się w Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni, jedenaście lat temu przeniesiśmy je do gmin powiatu kieleckiego. Pierwsze odbyły się w Bodzentynie, kolejne w Rakowie, Bielinach, Nowej Słupi, Sitkówce-Nowinach, Morawicy, Masłowie, Łagowie. W zeszłym roku gościliśmy w Pierzchnicy.

– Zapraszamy wszystkich mieszkańców powiatu do Mniowa. Dobra muzyka, smaczne potrawy, udana zabawa gwarantowane! – podkreśla Mariusz Ściana.

Agnieszka Madetko

Upamiętnili Brygadę Świętokrzyską

W dniach 10–11 sierpnia z inicjatywy Starostwa Powiatowego w Kielcach oraz Stowarzyszenia ŚWIT z Łopuszna odbyły się uroczystości upamiętniające 75. rocznicę powołania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych.

Obchodom towarzyszyły wydarzenia o charakterze rekreacyjnym i patriotycznym. 10 sierpnia o godz. 14 z Zagnańska do Łasocina wyruszył Rajd Rowerowy Szlakiem Brygady Świętokrzyskiej NSZ. Na trasie uczestników dopingowali sekretarz gminy Zagnańsk Anna Pisarczyk oraz starosta kielecki Mirosław Gębski i wicestarosta Tomasz Pleban, którzy sami byli uczestnikami rajdu.

W rajdzie wzięły udział 32 osoby w różnym wieku. Gościny w Szkole Podstawowej w Ciercach udzielił im samorząd gminy Mniów oraz stowarzyszenie Quo Vadis. Członkinie Koła Gospodyń „Pępiczanki” przygotowały poczęstunek. Na trasie w gminie Mniów kolarzy wspierali strażacy z OSP Grzymaków, a na całej długości bezpieczeństwa pilnowali policjanci na motocyklach.

Paweł Andrzejuk, jeden z uczestników rajdu, przybył aż z Opola. Podkreślał, że dla upamiętnienia historii warto było przyjechać przed dąb „Bartek” i razem z innymi patriotami odbyć rajd szlakiem Brygady Świętokrzyskiej. Impionujący był wyczyn ojca redemptorysty Marcina Gacka, który pojawił się na mecie rajdu w Łasocinie, pokonując pieszo samodzielnie trasę ponad 50 km.

Na mecie w Łasocinie uczestnikami zaopiekowali się członkowie Stowarzyszenia ŚWIT. Przy ognisku śpiewane były piosenki patriotyczne z akom-

paniamentem akordeonu Cezarego Kmiecika z Zespołu Pieśni i Tańca Łopuszno. Do śpiewających dołączyli również mieszkańcy Łasocina, poseł Krzysztof Lipiec oraz przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Andrzej Pruś.

Dla uczestników rajdu przygotowano konkurs historyczny, na który nagrody ufundowała Delegatura IPN w Kielcach oraz wojewoda świętokrzyski. Na zakończenie tej części obchodów uczestnicy obejrzeli filmy: „Brygada Świętokrzyska” i „Bitwa pod Rzębcem – historia prawdziwa”.

Drugi dzień obchodów rozpoczęła msza święta polowa, odprawiona przez księdza Ireneusza Jakusika, proboszcza parafii Łopuszno. Następnie pomnik „Pamięci dowódców i żołnierzy Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych” odsłonił komendant NSZ, 91-letni

Mieczysław Matuszczyk, członek Zarządu Powiatu w Kielcach Cezary Majcher, starosta włoszczowski Dariusz Czechowski, radny powiatowy Krzysztof Sobon oraz wicewojewoda świętokrzyski Bartłomiej Dorywalski. W uroczystościach wzięli udział również dyrektor PUP w Kielcach Grzegorz Piwko, radny powiatowy Łukasz Woźniak, wicestarosta włoszczowski Łukasz Karpiński oraz senator Krzysztof Słoń.

Występem artystycznym uroczystości uświetniła młodzież ze Szkoły Podstawowej w Łopusznie oraz Zespół Pieśni i Tańca Łopuszno. Obchodom towarzyszyła wystawa fotograficzna upamiętniająca Brygadę Świętokrzyską, przygotowana przez Fundację Odzyskajmy Naszą Historię. Przez cały czas trwania uroczystości uczestnicy mogli odwiedzać stoisko przygotowane przez 10. Świętokrzyską Brygadę WOT.

Wsparcia finansowego obchodom udzieliła wojewoda świętokrzyska Agata Wojtysek. Środki na budowę pomnika pozyskane zostały ze zbiórki publicznej oraz wsparcia finansowego Krzysztofa Sobonia. Kamień na pomnik ufundował Sławomir Staszczuk, radny gminy Łopuszno.

W obchody 75. rocznicy powołania Brygady Świętokrzyskiej włączyły się również samorządy kilku kieleckich gmin, IPN Delegatura w Kielcach, organizacje pozarządowe, strażacy ochotnicy, policja, jak i mieszkańcy powiatu kieleckiego. Patronat nad obchodami objęli: szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych minister Jan Józef Kasprzyk, wojewoda świętokrzyski Agata Wojtysek i marszałek województwa świętokrzyskiego Andrzej Bętkowski.

Uroczystości w Michniowie

Hołd pomordowanym przez hitlerowców mieszkańcom Michniowa oddał członek Zarządu Powiatu w Kielcach Mariusz Ściana. Uroczystości obchodów 76. rocznicy pacyfikacji wsi odbyły się w Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich. Przedstawiciel samorządu powiatu kieleckiego złożył wieniec na zbiorowej mogile zamordowanych.

– Pamięć o tym, co wydarzyło się w lipcu 1943 roku, jest bardzo ważna. W Michniowie rozegrały się jedno z najtragiczniejszych w naszym regionie wydarzeń – powiedział Mariusz Ściana.

Uroczystości rozpoczęły się od mszy św. polowej przy kaplicy w intencji mieszkańców wsi, którzy zostali zamordowani podczas niemieckiej okupacji. Hołd zamordowanym oddali: podsekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP Wojciech Kolarski, minister rolnictwa i rozwoju wsi Jan Ardanowski, wiceminister spraw zagranicznych Piotr Wawrzyk, wiceminister sportu i turystyki Anna Krupka.

Poseł Krzysztof Lipiec odczytał list okolicznościowy, skierowany do uczestników uroczystości

w Michniowie, od premiera Mateusza Morawieckiego.

– Zarówno ci spaleni żywcem, wywiezieni na roboty do Niemiec, torturowani i rozstrzelani zasługują na pamięć. To dzięki polskiej wsi żołnierze walczący w lasach mieli żywność i opiekę. Dziedzictwo polskiej wsi powinno być przez społeczeństwo szanowane, pamiętane i kultywowane. W tym celu kilka miesięcy temu powstał Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi. To mieszcząca się w centrum Warszawy symboliczna siedziba polskiej wsi. Ma przypominać o bogactwie duchowym polskiej wsi, zarówno chłopskiej, jak i ziemiańskiej – mówił obecny na uroczystości minister rolnictwa Jan Ardanowski.

O przyznanie się do winy i przeprosiny od narodu, z którego wyszli oprawcy polskich patriotów, upominał się także wiceminister spraw zagranicznych Piotr Wawrzyk, przypominając okrucieństwa popełnione przez Niemców.

(amad)

GOŚCILIŚMY MŁODZIEŻ z Wileńszczyzny

Od zwiedzania Osady Średniowiecznej w Hucie Szklanej rozpoczęła się tygodniowa wizyta młodzieży ze Szkoły-Centrum Wieloфункcyjnego w Mościskach, w rejonie wileńskim. W czasie pobytu dla naszych gości przewidzieliśmy wiele atrakcji nie tylko w powiecie kieleckim.

Wizyta uczniów z polskiej szkoły w naszym powiecie odbywa się dzięki zaproszeniu starosty kieleckiego Mirosława Gębskiego w ramach „Kresowych Wakacji”, organizowanych przez środowiska patriotyczne oraz pilską parafię św. Rodziny. Dzieci wraz z opiekunami gościliśmy w Powiatowym Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Chęcinach. Jak przyznali nasi goście, takie wyjazdy pomagają obcować z żywą

ologiczne w Nowej Słupi. Dzieci mogły przenieść się w czasie do starożytności, do wioski, która jest wierną rekonstrukcją budownictwa mieszkającego i gospodarczego tamtych czasów. Poznały dąb „Bartek” w gminie Zagnańsk, Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom”, Dworek Stefana Żeromskiego. W Świętej Katarzynie dzieciaki bardzo chętne i z niebywałą werwą pokonały szlak przez Puszcę Jodłową na Łysicę. Goście z Wileńszczyzny udali się także do pobliskiego Krajna, gdzie znajduje się Park Rozrywki i Miniatur. W Muzeum

kulturą polską. A okazji było bardzo wiele. W czasie pobytu odwiedzili wiele atrakcji turystycznych nie tylko na terenie powiatu kieleckiego. Odwiedzili Osadę Średniowieczną w Hucie Szklanej, gdzie uczestniczyli w niezwykle ciekawych warsztatach średniowiecznych. Na Świętym Krzyżu, w Sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego, ojcowie oblaci oprowadzili ich po klasztorze. Kolejnym niezwykłym miejscem na mapie powiatu, które odwiedzili, było Centrum Kulturowo-Arche-

Wsi kieleckiej miło spędziły czas na zabawie, dowiedziały się, jak na dawnej kieleckiej wsi bawili się ich rówieśnicy. Potem wraz z przewodnikiem goście zwiedzili skansen. Nie obyło się bez wizyty na Zamku Królewskim w Chęcinach, Centrum Geoedukacji na Wietrzni. Na trasie dzieciaków znalazły się kompleksy w Bałtowie i Elektrownia w Połańcu. Wśród licznych atrakcji była również wizyta w Centrum Sportowo-Rekreacyjnym OLIMPIC w Strawczyźnie. Miłym akcentem i niespodzianką dla gości był występ Zespołu Ludowego Tumlinianie z gminy Zagnańsk.

Młodzi ludzie z Litwy odwiedzili także siedzibę Starostwa Powiatowego w Kielcach. Starosta Mirosław Gębski oraz członkowie Zarządu Powiatu w Kielcach Mariusz Ściana i Cezary Majcher opowiedzieli o pracy samorządu powiatu, zaś starosta podkreślił, jak cieszy się, że możemy gościć rodaków i pokazać im piękną polską ziemię.

Irena Malec, nauczycielka języka polskiego w Mościskach przyznała, że miejscowość,

z której pochodzi grupa, jest niemal w całości zamieszkała przez Polaków. – Wszędzie rozmawiamy po polsku, czytamy wiele polskich książek. Mamy wiele możliwości krzewienia polskości, ale trzeba o to dbać. W szkole mamy bardzo dobrą kadrę pedagogiczną, która rozwija polskość w dzieciach. Raz do roku staramy się być w Polsce – mówi nauczycielka.

Szkoła w Mościskach obecnie liczy 70 uczniów oraz 20 przedszkolaków. Wśród dzieci, które odwiedziły nasz powiat, są uczniowie pierwszych klas, a także ostatniej klasy, czyli dziesiątej. Jedną z uczennic, 15-letnią Kingę, podkreśla, że, ich szkoła jest bardzo mała, ale ludzie niezwykle przyjaźni. – Spędziliśmy tu świetne wakacje. W Polsce żyje się lepiej niż na Litwie – przyznała Kinga.

Młodym gościom towarzyszył starosta kielecki. – Mogłem przekonać się o ich niezwykłym przywiązaniu do kultury polskiej. Widać, że w ich domach rodzinnych pielęgnuje się język. Jesteśmy jednym narodem ponad granicami. To są polskie dzieci i to Polska od nich odeszła, a nie oni wyjechali z Polski. Dlatego powinniśmy im pomagać, pokazywać, jak wygląda kraj dzisiaj. Cieszę się, że mogliśmy dzieciom zorganizować wakacje – mówi Mirosław Gębski.

W organizowaniu wakacji w Polsce pomagał ksiądz Jarosław Wąsowicz, salezjanin, z parafii pw. Świętej Rodziny w Pile. – Wakacje stały się dla dzieci wyjątkowym wydarzeniem w ich życiu. Dzieci są zachwycone, a my po raz kolejny doświadczaliśmy wartości i głębi znaczenia słów „wolność” i „pojednanie”.

W imieniu własnym oraz starosty chcemy bardzo podziękować wszystkim, którzy z dobroci serca przyjęli naszych gości z Wileńszczyzny.

Agnieszka Madetko

Otrzymaliśmy dofinansowanie dla niepełnosprawnych

Umowę na realizację „Programu wyrównywania różnic między regionami III” w obszarze G podpisano w siedzibie Starostwa Powiatowego w Kielcach.

Umowa została podpisana przez starostę kieleckiego Mirosława Gębskiego, członka Zarządu Powiatu w Kielcach Stefana Bąka oraz dyrektora oddziału świętokrzyskiego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Kielcach Andrzeja Michalskiego.

W ramach obszaru G zostaną przeznaczone pieniądze na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych, w tym: samozatrudnienie, zatrudnienie przez pracodawców oraz korzystanie przez nich z instrumentów i usług rynku pracy.

– Podpisana dzisiaj umowa opiewa na kwotę 429 tys. 651 zł. Sądzę, że to bardzo dobra wiadomość dla osób niepełnosprawnych z terenu naszego powiatu – stwierdza starosta.

Członek Zarządu Stefan Bąk dodaje, że każda pomoc finansowa dla osób niepełnosprawnych jest nie do przecenienia, a dzięki środkom pozyskanym z PFRON-u będzie można wesprzeć osoby niepełnosprawne w ich codziennym, często trudnym funkcjonowaniu.

– Pieniądze z obszaru G są kierowane do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych doty-

czących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych – wyjaśnia Andrzej Michalski.

Program będzie realizowany przez Powiatowy Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

(amad)

Zakup wózków inwalidzkich finansowany z PFRON

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach informuje, że Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych podjął decyzję o uruchomieniu w bieżącym roku naboru wniosków o dofinansowanie zakupu wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”.

Z pomocy w programie mogą korzystać zarówno dzieci, jak i osoby dorosłe, które nie mogą samodzielnie poruszać się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym – mówi Andrzej Michalski, dyrektor świętokrzyskiego oddziału PFRON.

O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które spełniają następujące kryteria:

- dzieci do 16 roku życia – niezbędne jest orzeczenie o niepełnosprawności,
- osoby starsze – orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- wnioski osób, które nie są zatrudnione lub się nie uczą, muszą zawierać opinię eksperta PFRON, potwierdzającą zdolności do pracy albo podjęcia nauki w wyniku udzielonego wsparcia,

– w przypadku osób w wieku emerytalnym warunkiem uzyskania pomocy jest zatrudnienie,

– dysfunkcje uniemożliwiające samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym.

Maksymalna kwota dofinansowania wynosi 10 tys. zł, a minimalny udział własny w zakupie to 10 procent ceny brutto wózka.

Pozostałe warunki dofinansowania są opisane szczegółowo: „Kierunki działań oraz warunki brzegowe obowiązujące realizatorów pilotażowego programu Aktywny Samorząd w 2019 roku”, znajdujące się na stronie www.pfron.org.pl oraz na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach www.pcpr.powiat.kielce.pl.

Wnioski dostępne są na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach (zakładka Aktywny Samorząd) oraz w siedzibie tut. Centrum, ul. Wrzosowa 44, 25–211 Kielce.

Szczegółowe informacje można uzyskać w pokojach 38, 39, poziom 0, lub pod numerem tel. 41 200 17 02, 41 200 17 04.

WARTO DAĆ SOBIE POMÓC

Ruszyła oferta telefonicznego poradnictwa specjalistycznego dla mieszkańców powiatu kieleckiego. Osoby w kryzysowej sytuacji mogą bezpłatnie uzyskać pomoc pod numerem 664 713 394.

„Telefoniczne poradnictwo specjalistyczne” realizowane jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach, w ramach projektu pn. „Centrum Usług – Współpraca na rzecz społeczności lokalnej”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego.

Z pomocy mogą skorzystać osoby mieszkające, pracujące lub uczące się na terenie powiatu kieleckiego, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, są zagrożone kryzysem lub przeżywają sytuacje kryzysowe:

- konflikty małżeńskie, rodzinne (zdrada, rozpad związku, rozwód),
- przemoc w rodzinie,
- nadużycia seksualne, gwałty,
- śmierć bliskiej osoby,
- choroba własna lub osoby bliskiej,
- zagrożenia samobójstwem,
- zdarzenia losowe (np. wypadek komunikacyjny, doświadczenie przestępstwa, utrata pracy),
- kryzysy zdrowia psychicznego (uzależnienia, depresje, załamania nerwowe),
- inne sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu.

Dyżur telefoniczny pełniony będzie pod numerem 664 713 394 w każdy wtorek w godzinach 9:00–12:00.

Specjalista po drugiej stronie słuchawki ustali formę i zakres pomocy, dostosowanej do potrzeb i problemów klienta. Będzie mógł zdia-

gnozować, jaka pomoc jest potrzebna, przekierować do innych instytucji udzielających np. pomocy medycznej czy prawnej lub po prostu wysłuchać. Pomoc tego rodzaju skierowana jest zwłaszcza do osób, które ze względu na różne bariery nie mogą skorzystać z pomocy stacjonarnej lub chcą pozostać anonimowe.

Pokazaliśmy lokalne bogactwo kulinarne

Bogate tradycje kulinarne, piękna ludowa muzyka oraz regionalne stroje powiatu kieleckiego – to wszystko można było smakować, usłyszeć i zobaczyć w Miedzianej Górze podczas XII Konkursu na Najsmaczniejszą Potrawę Powiatu Kieleckiego oraz XVI Powiatowego Przeglądu Kapel Ludowych.

Konkurs na Najsmaczniejszą Potrawę Powiatu Kieleckiego od lat promuje tradycję kulinarną naszego regionu, pokazując, w jak ciekawe produkty obfituje nasza ziemia, a koła gospodyń wiejskich, zespoły obrzędowe, właściciele gospodarstw agroturystycznych umiejętnie potrafią wyczarować z nich przepyszne dania.

W tym roku postawiliśmy na zupy „na każdą okazję”. W oparciu o tradycyjne składniki, receptury i przepisy gospodynie i gospodarze dwóili się i troili, by zaskoczyć jury pomysłem, smakiem czy podaniem popisowego dania.

Potrawy oceniali: szef kuchni restauracji „Da Vinci” w Podzamczu Michał Markowicz, redaktor naczelny „Echa Dnia” Stanisław Wróbel, dziennikarz Radia Kielce Marcin Przemirski. Ze strony powiatu: starosta kielecki Mirosław Gębski, radna powiatowa Małgorzata Popiel, pracownik kieleckiego Starostwa Wioletta Krzyżanowska.

Jury musiało skosztować 27 potraw, przygotowanych przez kucharzy i zespoły z 15 gmin powiatu kieleckiego. Podczas gdy komisja oceniała potrawy, powiatową sceną zawładnęły ludowe kapele z powiatu kieleckiego. Starosta Mirosław Gębski razem z wójtem Miedzianej Góry Damianem Sławskim powitali wszystkich gości, życząc udanej zabawy.

– Chcę podziękować wszystkim za przybycie, szczególnie zespołom kucharskim, które postanowiły spędzić z nami niedzielne popołudnie i zaprezentować się na naszym konkursie – powiedział starosta.

Przybyłych gości powitali również senator Krzysztof Słoń, wicemarszałek województwa świętokrzyskiego Renata Janik, przewodniczący sejmiku województwa Mieczysław Gębski i Henryk Milcarz, przewodniczący Rady Powiatu w Kielcach Jacek Kuzia. – Chcę skie-

MAŁOSOLNY CHŁODNIK GOSPODARZA

Gminne Koło Gospodarzy w Górnym I mieście

SKŁADNIKI

300 g ogórków małosolnych, 500 ml kwasu z ogórków, 4 przepiórcze jaja, ząbek czosnku, szklanka śmietany, szklanka zsiadłego mleka, koper, szczypiorek, cukier, sól

WYKONANIE

Ogórki obrać i zetrzeć na tarce o dużych oczkach. Zalać kwasem z ogórków i gotować przez kilka minut. Obrany czosnek przecisnąć przez praskę i dodać do wywaru ogórkowego. Odstawić wywar do ostygnięcia. Zsiadłe mleko połączyć ze śmietaną, dokładnie wymieszać i wlać do schłodzonego wywaru. Dodać dużą ilość koperku i szczypiorku. Przyprawić solą i cukrem. Dania podawać z pełnoziarnistym chlebem, masłem i ugotowanym przepiórczym jajkiem.

rować słowa podziękowania do wszystkich uczestników konkursu oraz kapel, które tak pięknie kultywują piękno ludowej muzyki – dodał przewodniczący Jacek Kuzia.

Bawili się: członek Zarządu Powiatu Cezary Majcher, radny powiatowy Tomasz Gruszczyński. Przedstawiciele gmin wspierali ich wójtowie: Masłowa – Tomasz Lato, Bielina – Sławomir Kopacz, Rakowa – Damian Szpak.

Wygrali gospodarze z Górna

Jak przyznał przewodniczący jury Michał Markowicz, poziom konkursu był bardzo wyrównany i trudno było wybrać najlepsze dania. Ostatecznie komisja konkursowa zdecydowała, że 12. Najlepszą Potrawą Powiatu Kieleckiego został „Małosolny chłodnik gospodarza”, przygotowany przez Gminne Koło Gospodarzy z Górna.

Onieśmiałony zwycięstwem prezes Koła Dariusz Wzorek nie krył zadowolenia i szczęścia ze zwycięstwa: – Domyślaliśmy się, że będą

Wyniki XII Konkursu na Najsmaczniejszą Potrawę Powiatu Kieleckiego:

1. Małosolny chłodnik gospodarza – Gminne Koło Gospodarzy z Górna
2. Zupa partyzancka – Koło Gospodyń Wiejskich „Macierzanka” z gminy Miedziana Góra
3. Zupa owocowa „Wisienka z lanymi kluszczykami” – Klub Seniora z gminy Bielina

Wyróżnienia:

- Zupa krem biała – Stowarzyszenie Agroturystyczne Wierna Rzeka Piekoszów
- Zupa cytrynowa – Koło Gospodyń Wiejskich z Woli Jachowej
- Barszcz zabieleny na kiszzonej kapuście – Koło Gospodyń Wiejskich „Jaworzanka” z Zagarna

królować zupy z mięsem. My, z racji tego, że jest lato, postanowiliśmy ugotować chłodnik, który genialnie sprawdza się w ciepłe dni. A jego przygotowanie zajmuje niecałe dwa kwadransy – przyznał gospodarz.

Do tańca pod powiatową sceną porwała ludowa muzyka zaprezentowana przez Kapelę „Świętokrzyskie Jodły”, Kapelę z Kakonina, Kapelę „Rudkowanie”, Kapelę „Wierna Rzecka”, Kapelę „Wincentowanie”, Kapelę „Rykoszyn” i „Swojaków”.

Agnieszka Madetko

20 lat ludowego muzykowania w Chmielniku

Ponad 600 wykonawców, reprezentujących niemal wszystkie gminy powiatu kieleckiego, zaprezentowało się podczas jubileuszowej, 20. edycji Powiatowego Przeglądu Zespołów Folklorystycznych i Solistów w Chmielniku.

Jubileuszowy przegląd w Chmielniku był wyjątkowy pod wieloma względami. Dopisali wykonawcy, nie tylko ci, którzy od wielu lat wzbogacają lokalny folklor, ale również debiutanci. Nie zawiodła także publiczność, która wyśmienicie bawiła się pod sceną, nawet gdy nad Chmielnikiem zapadł już zmrok. Dopisała także pogoda – krótki deszcz udało się przegonić dzięki piosenkom i przyspiewkom, które rozbrzmiewały ze sceny.

Święto kultury ludowej

Wszystkich artystów i gości niedzielnego przeglądu powitali przedstawiciele Zarządu Powiatu w Kielcach: starosta kielecki Mirosław Gębski, wicestarosta Tomasz Pleban oraz członek Zarządu Powiatu Mariusz Ściana. Nie zabrakło także przedstawicieli władz centralnych oraz wojewódzkich: wojewody Agaty Wojtysek, posła Krzysztofa Lipca, przewodniczącego Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Andrzeja Prusia, wiceprzewodniczącego Sejmiku Mieczysława Gębskiego, a także licznie przybyłych wójtów i burmistrzów gmin naszego powiatu: burmistrza Chmielnika Pawła Wójcika, wójta gminy Masłów Tomasza Lato, burmistrza Daleszyc Dariusza Meresińskiego, burmistrza miasta i gminy Nowa Słupia Andrzeja Gąsiora. Nie za-

brakło również radnych powiatowych: Anny Kosmali, Ireny Gmyr, Agaty Sałaty, Małgorzaty Popiel, Józefa Szczepańczyka, Michała Godowskiego i Tomasza Gruszczyńskiego.

Starosta kielecki podziękował wszystkim przybyłym za krzewienie kultury ludowej, polskiej i chrześcijańskiej. Zaintonował też fragment pieśni ludowej „Nie lij deszczu, nie lij”, która przypadła do gustu chmielnickiej publiczności i od tej pory pomagała wywołać dobrą pogodę podczas imprezy. – Imprezy organizowane przez powiat co roku przyciągają wielu miłośników kultury ludowej. To doskonała okazja, by posłuchać i zobaczyć wspaniałych wykonawców oraz zapoznać się z ich oryginalną twórczością – powiedział Mirosław Gębski.

– Dzisiaj po raz pierwszy przegląd odbędzie się w nowej formule, z czterema kategoriami: zespołów śpiewaczych a capella, zespołów śpiewaczych z akompaniamentem, zespołów pieśni i tańca oraz solistów. Życzę wszystkim artystom wykonań na wysokich poziomie

i wspaniałej zabawy – dodał członek Zarządu Powiatu w Kielcach Mariusz Ściana.

Burmistrz miasta i gminy Chmielnik powitał gości na ziemi chmielnickiej: – 20 lat nieprzerwanego festiwalu kultury ludowej w Chmielniku jest niesamowitym wyczynem. Niechaj wygra dziś spotkanie ludzi, którzy kochają kulturę ludową.

Posel Krzysztof Lipiec był zachwycony przeglądem w Chmielniku, pokreślił, iż dawno nie widział tak wielu występujących artystów na jednej scenie. – Usłyszałem najpiękniejsze dźwięki muzyki płynącej prosto z serca – powiedział poseł i sam zaprezentował na scenie niezwyklej kunszt śpiewaczej, śpiewając „Da, moja Łysico”.

Zasłużeni dla kultury nagrodzeni

Po części oficjalnej na scenę wkroczyli tegoroczni wykonawcy. Ich występy oceniało jury w składzie: Stanisław Cygan, profesor UJK, językoznawca, znawca gwary z terenu Kielecczyny, Grzegorz Michta – muzyk ludowy, absolwent m.in. Akademii Muzycznej w Katowicach, współpracujący z wieloma zespołami ludowymi, a także Wioletta Krzyżanowska, która od dwudziestu lat zajmuje się kulturą ludową naszego powiatu poprzez pracę w Referacie Kultury Starostwa Powiatowego w Kielcach. Jurorzy oceniali dobór repertuaru, autentyczność gwary, poziom artystycznych prezentacji i ogólny wyraz artystyczny. Mieli trudne zadanie, ponieważ wszyscy ludowi artyści prezentowali bardzo wysoki poziom. Nawet debiutanci, jak Zespół Młode Lata z Miedzianej Góry, prezentowali folklor we wspaniałej odświeżonej.

Zanim jednak udało się wyłonić laureatów przeglądu, poznaliśmy pierwszych tego dnia zwycięzców. Byli to laureaci Dorocznej Nagrody Starosty Kieleckiego. Nagrody główne i statuetki „Gloria” powędrowały do Ireny Gąsior w kategorii indywidualnej oraz do zespołu Kowalanki w kategorii grupowej. Wyróżnienie zdobyła Szkolno-Gminna Orkiestra Dęta z Morawicy. Nagrody Starosty za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony to wyróżnienie, które przyznawane jest od 2001 roku.

– Śpiew i muzyka towarzyszą mi od dzieciństwa – powiedziała Irena Gąsior, która od 2011 roku śpiewa w Zespole Chelmowianki, a od 2016 roku występuje również jako solistka. Jest laureatką wielu przeglądów i konkursów. Od wielu lat nie ustaje w wysiłkach w gromadzeniu i dokumentowaniu piosenek, przyspiewek i godek w gwarze ludowej.

W imieniu działającego od 55 lat zespołu Kowalanki nagrodę odebrały trzy jego członkinie, które działają w nim od początku: Henryka Brzoza, Stefania Golenia oraz przewodnicząca Jadwiga Brzoza, która serdecznie podziękowała za wyróżnienie.

Kowalanki to Zespół Obrzędowy, który działa na wielu polach. Panie nie tylko śpiewają, przedstawiają ludowe obrzędy, ale również wykonują kwiaty z bibuły i krepiny oraz wspaniale gotują. Kilka z nich posiada dorobek pisarski w postaci wierszy i gawęd.

Wyróżnienie dla Szkolno-Gminnej Orkiestry Dętej w Morawicy odebrał kapelmistrz Paweł Czekaj, który podkreślił, że choć praca z młodymi ludźmi jest wymagająca, ze względu na to, że wciąż należy szkolić nowych członków, to daje mnóstwo satysfakcji. Orkiestra obchodzi w tym roku 20-lecie działalności. – Nagroda ta jest udokumentowaniem naszej pracy, która ma na celu szerzenie muzyki orkiestrowej na terenie gminy Morawica i nie tylko – powiedział kapelmistrz.

Kolorowo, tradycyjnie i tanecznie

W czasie trwania przeglądu powiatowa scena w Chmielniku ani przez chwilę nie była pusta. Artyści zmieniali się jak w kalejdoskopie, wykonując coraz piękniejsze ballady, przyspiewki czy zachwycając żywiołowym tańcem. Dlatego też obrady jury były wyjątkowo burzliwe i trwały do późnych godzin wieczornych, by wyłonić wyróżnionych i zwycięzców we wszystkich czterech kategoriach.

– Na podstawie dzisiejszych prezentacji scenicznych mogę powiedzieć, że gwara świętokrzyska ma się dobrze. Słyszeliśmy ją tu dziś w różnych odsłonach i obrazach. Dziękuję za to spotkanie z folklorem – podsumował profesor Stanisław Cygan.

Mariusz Ściana podziękował także wszystkim występującym: – Widać, jak mocno pielęgnujecie naszą tradycję. Z roku na rok jest was coraz więcej i to pokazuje, co jest w przeglądzie najważniejsze: świetna zabawa i obcowanie z kulturą – podkreślił.

Pierwsze miejsce w kategorii solistów oraz nagrodę ufundowaną

przez przewodniczącą Rady Miejskiej w Chmielniku Anitę Jabłońską otrzymała Marianna Śmiłowska. Drugie miejsce zajęła Maria Sęk z gminy Morawica, zaś trzecie Szczepan Królikowski z Bodzentyna. Wyróżnieni w kategorii soliści zostali Marianna Jamrożek oraz Alfreda Nowak.

W kategorii zespołów śpiewaczych a capella pierwsze miejsce wraz z nagrodą ufundowaną przez burmistrza Chmielnika Pawła Wójcika zdobył Zespół Śpiewaczy Górnianecki, drugie – Zespół Śpiewaczy Dalmarjanki, zaś trzecie miejsce zajęli Tumlinianie. Wyróżnienie w tej kategorii trafiło do Zespołu Pieśni Ludowej z Marzysza i Zespołu Śwarte Kakoniarki.

Pierwsze miejsce w kategorii zespół śpiewaczy z akompaniamentem zajęły Chelmowianki, drugie – Drochowianie, trzecie – Brzezinianki. Wyróżnienie otrzymały Modrzewianki.

W kategorii zespołów pieśni i tańca zatriumfował Zespół Pieśni i Tańca Furmiani, na drugim miejscu uplasował się Zespół Pieśni i Tańca Leśnianie, trzecie miejsce zajęli Piekoszowianie.

Wręczono także w ramach jubileuszowej edycji dwie nagrody specjalne. Otrzymały je dwa wyjątkowe zespoły z naszego powiatu, wyróżniające się prezencją, muzykalnością oraz repertuarem: Zespół Pieśni i Tańca Morawica oraz Zespół Śpiewaczy Echo Łysicy z Bielin. – Zachęcam, by brać przykład z tych zespołów, które wspaniale pracują i widać tego efekty – zwrócił się do zebranych juror Grzegorz Michta.

Na zakończenie członek Zarządu Powiatu w Kielcach złożył podziękowania na ręce burmistrza Chmielnika Pawła Wójcika za 20-letnią współpracę samorządu miasta i gminy Chmielnik z samorządem powiatu kieleckiego przy organizacji powiatowych przeglądów.

Ewelina Sińczak

KLUB RADNYCH

Irena Gmyr

Przed nami wiele wyzwań

Czas szybko płynie, a ludzie wciąż mają swoje marzenia i pragnienia. Te pragnienia są czasami wygórowane, a czasami zwykłe i prozaiczne. Chcemy żyć bezpiecznie i godnie.

Jako radna jestem przewodniczącą Komisji Zdrowia i członkiem Komisji Edukacji i Bezpieczeństwa, ale nie oznacza to, że nie interesują mnie inne dziedziny. Jedne z wielu postulatów, jakie ludzie mi zgłaszali w trakcie kampanii, dotyczyły przede wszystkim dróg i chodników.

Pragniemy jeździć po dobrych drogach, dobrymi samochodami, chodzić po dobrych chodnikach i bezpiecznie. Powiat wiele funduszy przeznacza na infrastrukturę, a zwłaszcza drogi. W gminach mi bliskich, jak Chmielnik, Raków czy Pierzchnica, pod tym względem jest wiele zaniedbań i spraw nierozwiązanych przez kilkanaście lat, a z którymi zwracali się wcześniej mieszkańcy do władz powiatowych. Jestem zadowolona, że jest wreszcie pozytywna odpowiedź władz powiatu na moje interpelacje. W tym roku wybudowany będzie chodnik w Życinach i poprawione odwodnienie wzdłuż tej drogi. Jest reakcja i obietnica na kolejną moją interpelację w sprawie mostu na ulicy Dygasińskiego przy stadionie Zenitu. W tym tygodniu mamy się spotkać z członkiem zarządu Cezarym Majcherem, odpowiedzialnym za drogi w powiecie, a także dyrektorem Wróblem i inżynierem, który ma opracować sposób naprawy nawierzchni tego mostu raz a dobrze. Drewniane belki, które wielokrotnie już zmieniano na nowe, wciąż próchnieją i zagrażają bezpieczeństwu poruszających się przez ten most mieszkańców. Most znajduje się jak już wspomniałam przy stadionie Klubu Sportowego Zenit Chmielnik, a także przy parku miejskim z placem zabaw i siłownią, gdzie dzieci, młodzież, dorośli spędzają wolny czas. Droga przez most prowadzi m.in. ulicą Adolfa Dygasińskiego z miasta do Powiatowego Zespołu Szkół w Chmielniku, gdzie

niemalże cały rok przemieszcza się młodzież tam i z powrotem. Nie wspomnę o mieszkańcach pobliskich ulic i wiosek, którzy też codziennie się przemieszczają przez most (a ja mówię mostek). To druga moja interpelacja w sprawie tego mostku i cieszę się, że obecne władze nie zrzucają problemu na barki władz miasta, jak poprzednicy, wszak to droga i most powiatowy. Trzeba naprawiać zaległości i nieprzemyślane rozwiązania poprzedników. W Chmielniku jest jeszcze rondo (jeśli to rondem można nazwać) na Suchowolę prowadzące, na które wydano 50 tysięcy złotych. Jest ono wstydliwym tematem i obiektem kpín przejeżdżających nim osób. Niewiele osób wie, że to dzieło Powiatu Kieleckiego, a nie Burmistrza Miasta i Gminy Chmielnik. Jak przejeżdżają nim samochody ciężarowe, wiedzą mieszkańcy i osoby przejeżdżające nim. Mam nadzieję, że jak nie znajdą się pieniądze w budżecie w tym roku, to w następnym temat będzie zamknięty.

Damy radę.

Stefan Bąk

Według Światowej Organizacji Zdrowia „zdrowie jest stanem pełnego, dobrego samopoczucia/dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego”.

Jako członek Zarządu Powiatu w Kielcach sprawuję nadzór nad powiatowymi jednostkami służby zdrowia, pomocą społeczną oraz zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Problemy osób niepełnosprawnych nie dotyczą jedynie obszaru pomocy społecznej, ale także sfery zdrowia, aktywizacji, ograniczeń związanych z infrastrukturą i architekturą.

PCPR w Kielcach, nad którym sprawuję nadzór, realizuje szereg programów, m.in.:

Centrum Asystentury Społecznej – krok w stronę samodzielności to projekt w ramach RPO-WS 2014–2020. Całkowita wartość projektu to 1 427 905,63 zł, w tym ze środków budżetu powiatu 107 580,34 zł. W projekcie wzięło udział 200 osób.

Podpisaaliśmy umowę z 11 przedstawicielami samorządów gminnych z terenu powiatu kieleckiego,

które wraz z powiatem będą współrealizować projekt „Centrum Usług – Wspólne działania na rzecz społeczności lokalnej” w ramach RPO-WS na lata 2014–2020. Wartość dofinansowania to 5 550 000 zł, przy wkładzie własnym powiatu w wys. 450 000 zł. W projekcie uczestniczyć będzie 661 mieszkańców powiatu kieleckiego.

Realizujemy **Program Aktywny Samorząd**, finansowany ze środków PFRON na kwotę 879 406,28 zł. Projekt pozwala wyeliminować lub zmniejszyć bariery ograniczające uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Do 30 czerwca br. wydatkowano na zadanie 179 617 zł.

W Gminie Górnio, w ramach **Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami**, dofinansowaliśmy ze środków PFRON w kwocie 49 938 zł zakup i montaż windy do szkoły integracyjnej w Leszczynach.

W ramach **Programu Systemu Obsługi Wsparcia** pozyskaliśmy z PFRON 3 skanery na kwotę 6 033,15 zł oraz 15 tabletów na kwotę 19 557 zł. Umożliwi to osobom niepełnosprawnym ubiegającym się o dofinansowanie składanie wniosków online.

Został złożony wniosek w wyniku przeprowadzonego przez Ministerstwo konkursu na **Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej** na kwotę 80 339,20 zł dla 5 koordynatorów. W roku bieżącym wkład własny powiatu wynosi 53 559,52 zł.

Doposażyliśmy ze środków PFRON na kwotę 882 689 zł, pozyskanych przez POZIRON w Kielcach, 26 stanowisk pracy, w tym dla 17 osób niepełnosprawnych na otworzenie działalności gospodarczej oraz dla 9 przedsiębiorców zatrudniających osoby niepełnosprawne. Pozyskaliśmy 302 000 zł na kontynuację „Programu wyrównywania różnic między regionami”.

Wszystkie jednostki służby zdrowia, nad którymi sprawuję nadzór, realizują projekt partnerski pn.: „Informatyzacja Placówek Medycznych Wo-

jewództwa Świętokrzyskiego” (InPlaMed WŚ) w ramach RPOWS na lata 2014–2020.

Dodatkowo dyrektor złożył wniosek na projekt pn.: „Modernizacja Zespołu Porodowego ŚCMiN – SzS w Kielcach” w ramach RPOWS 2014–2020. Szacowany koszt inwestycji to ok. 5 000 000. Przygotowywany jest kolejny wniosek na kwotę 5 500 000.

W naszym Szpitalu Powiatowym w Chmielniku podpisano preumowę na realizację projektu pn. „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków Szpitala Powiatowego w Chmielniku”. Koszt całkowity inwestycji wynosi 5 028 985,41 zł, w tym z budżetu powiatu 289 767 zł.

Ponadto zostałem wybrany na przewodniczącego Rady Społecznej Świętokrzyskiego Centrum Matki i Noworodka – Szpital Specjalistyczny w Kielcach, przewodniczącego Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego oraz przewodniczącego Zespołu Koordynującego Realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Kieleckiego na lata 2018–2022. Decyzją Zarządu Województwa Świętokrzyskiego zostałem powołany na członka Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych.

Pomoc osobom niepełnosprawnym, chorym i cierpiącym jest wpisana w moją służbę dla społeczeństwa powiatu kieleckiego. Liczę na Państwa współpracę i pozostaję do Państwa dyspozycji.

Zapraszam do kontaktu osobistego:
Bak.S@powiat.kielce.pl, tel. 41 200 12 00,
kom. 661 011 620.

KLUB RADNYCH

Michał Godowski

Rok 2018 pozytywnie oceniony przez radnych!

Nic tak nie satysfakcjonuje samorządowca, jak pozytywna ocena jego pracy. Do takich chwil z pewnością zaliczyć decyzję Rady Powiatu z dn. 24 czerwca br. o udzieleniu absolutorium Zarządowi Powiatu za 2018 rok. Decyzja radnych była jednoznaczna – wszyscy „ZA”! O tym, że był to rok szczególnie i obfitujący w ciekawe prospołeczne inicjatywy i zadania inwestycyjne, mówią fakty. Ale te wszystkie dokonania były możliwe dzięki strategii konsekwentnie realizowanej przez Zarząd Powiatu poprzedniej kadencji, polegającej zwłaszcza na pozyskiwaniu możliwości

jak największej ilości pieniędzy z „zewnątrz”.

Najbardziej wymowne zobrazowanie zaangażowania środków finansowych na przestrzeni ubiegłego roku przedstawia się w liczbach zapisanych w budżecie powiatu na początku i na koniec roku 2018. I tak: plan dochodów został zwiększony o 45 mln zł – do kwoty 175,7 mln, tj. 134,52 proc. w stosunku do zaplanowanych w budżecie – które wyniosły na początku jako dochody planowane 130,6 mln zł.

To właśnie dbałość o odpowiednio wysokie dochody umożliwiła sprawnie i z dużym rozmachem realizowanie strony wydatkowej, co pozwoliło na realizację szeregu zadań.

Pośród licznych wydatków budżetowych jak zawsze ważną kwestią są wydatki na infrastrukturę drogową, gdzie plan wydatków w 2018 roku zamknął się kwotą prawie 43 mln, a w ramach inwestycji i remontów na drogach w budżecie przewidzianych do realizacji było ponad 60 osobnych zadań.

Na uwagę zasługują skala i zakres prowadzonych zadań, nie tylko na drogach powiatowych, ale również polegających na inwestowanie w posiadane nieruchomości będące w zarządzie naszych jednostek. Do najważniejszych w 2018 roku z pewnością można zaliczyć m.in.: budowę kompleksowego budynku szkoły wraz z halą sportową dla zespołu szkół w Łopusznie, wspieranie obszaru służby zdrowia, gdzie przekazane zostały dotacje dla wszystkich naszych jednostek, a na uwagę zasługuje bardzo wyraźna poprawa

sytuacji finansowej szpitala w Chmielniku. Działania inwestycyjne dotyczyły również pomocy społecznej w DPS Łagiewniki i DPS Zgórsko czy udział powiatu w niezwykle ważnym i potrzebnym projekcie, jakim jest e-Geodezja.

Oczywiście jako samorząd łączący różne grupy społeczne w 2018 roku przyjęliśmy do realizacji zadania pozwalające na stworzenie obszaru współpracy z KGW, zespołami ludowymi czy OSP – promując jednocześnie rodzimą kulturę, tradycję i bezpieczeństwo. Jednostki OSP otrzymały sprzęt do ratownictwa, udzielone zostały dotacje w ramach „Programu dla Sołectw”, co spotkało się z niezwykle dużym zainteresowaniem naszym programem. Ciekawą inicjatywą było docenienie najlepszych przedsiębiorców z powiatu i nagrodzenie ich działalnością statuetką „Łysogórski Tytan”. Szkoda tylko, że dwa ostatnie działania nie doczekały się uznania oraz kontynuacji przez obecne władze powiatu.

Wszystkim osobom zaangażowanym w działania na rzecz Powiatu Kieleckiego w 2018 roku pragnę serdecznie podziękować!

KLUB RADNYCH

Paweł Gratka

Swoje podziękowanie dla rolników za trud pracy wnoszony corocznie w gospodarowanie ziemią chciałem wyrazić poprzez krótkie opisanie tradycji związanych z pięknym świętem, jakim są dożynki. Bo przecież z nim wiąże się szereg ciekawych obyczajów i tradycji, z których dzisiaj kojarzymy chyba najlepiej wieniec dożynkowy, niesionego jako dar przed ołtarz kościoła parafialnego.

Żniwny czas

W żniwach brali udział wszyscy mieszkańcy wsi, kto tylko zdolny był do pracy. Rozpoczęto je świątecznie. W jednym rogu pola kładziono na ozdobnej serwecie chleb, aby „żyto

było chlebne”. Czynność tę zwano zażynkiem. Gospodarz pozdrawiał żniwiarzy staropolskim „Szczęść Boże” i częstował wszystkich zebrań trąbką, ale w symbolicznej ilości.

Żniwowanie rozpoczynano zawsze w sobotę, dzień poświęcony Matce Bożej. Pierwsze ścięte kłosa układano na polu w kształt krzyża.

Kosiarze i kobiety ścinające zboże sierpami mieli swoją hierarchię. Pierwszego kosiarza zwano przewodnikiem. Pierwszą kobietę żnącą sierpem – postatnicą. Istniały też zwyczaj przyjmowania do grona kosiarzy młodego kosiarza, zaczynającego dopiero pracę z kosą.

Ostatnie kłosa albo pozostawiano niezżęte na polu, albo też żyzniano uroczyście, obrzędowo, na samo zakończenie żniw. Niesiono je potem ceremonialnie do domu, gdzie przechowywano je pieczeniowicie, ziarna z nich używając do nowego siewu, by utrzymać ciągłość wegetacji i zapewnić kolejne, bogate plony. Kłosa te nazywano czasem: baba, broda, pepek, koza, przepiórka.

Po zwiezieniu zboża do stodoły zaczynała się żywiołowa zabawa dożynkowa. Każda wieś bawiła się inaczej, ale nigdzie nie mogło zabraknąć wienca dożynkowego. Składano go gospodarzowi dożynek. Wieniec symbolizował plony i był ukoronowaniem całorocznych prac w polu.

Najczęściej do splatania wienca używano żyta i pszenicy. Przypisywano pszenicy magiczną moc: odpowiednio honorowana, odwiedzając się miała bogatymi plonami. Żyto związane było z tajemniczym światem duchów.

Do wienca, z najdroższych kłosów, wplataną gałązki leszczynowe. Te miały symbolizować obfitość i błogosławieństwo Boże.

Wieniec dożynkowy dekorowano także gronami czerwonej jarzębiny, kwiatami, mirtem, bukszanem, sitowiem, jabłkami, orzechami i kolorowymi wstążkami. Wierzchołek wienca ozdabiano pieczoną kukielką lub piernikowym sercem, co wyobrażało obfitość lasu i pasieki.

Od najdawniejszych czasów najpierw za zebrany plon dziękowano Bogu. Wieniec niesiony był i uroczyście składany przed ołtarzem. Po nabożeństwie i pokrojeniu wienca święconą wodą, pochód żniwiarzy i kobiet z wiencem szedł w stronę dworu, śpiewając radosne pieśni dożynkowe.

Śpiewane życzenia obejmowały rodzinę pana domu, ekonomia, rządce, księdza. Dziedzic bądź gospodarz przyjmował wieniec, a przedstawiciele dożynkowego pochodu częstował smakolikami ze stołu, obdarowywał ich podarkami. Sam zaś dostawał pierwszy chleb upieczony z nowego ziarna.

Gdy gromada wsiowa podjadła i nieco sobie „podchmieliła”, zaczynała się zabawa dożynkowa, często trwająca bardzo długo. Tańce przeplatano śpiewami, zwłaszcza przyspiewkami dożynkowymi.

Alergologia w Szpitalu w Chmielniku coraz popularniejsza

Ponad 100 osób miesięcznie trafia na Oddział Alergologiczny Szpitala Powiatowego w Chmielniku. Tam mają zapewnioną nowoczesną diagnostykę i leczenie na najwyższym poziomie.

Latem najwięcej pacjentów dostrzegane jest, że są uczuleni na jad owadów. Uczulenie może doprowadzić do wstrząsu, a nawet śmierci. Kierownikiem oddziału jest lek. Oskar Solarski – konsultant wojewódzki w dziedzinie alergologii, specjalista chorób wewnętrznych, chorób płuc, immunologii klinicznej oraz alergologii.

Na Oddziale Alergologicznym dostępne są m.in.: diagnostyka w kierunku odczulania na jad owadów (pszczoła, osa, szerszeń), odczulanie pacjentów z potwierdzoną alergią na jad owadów, ogólna diagnostyka alergologiczna pacjentów obciążonych zwiększonym ryzykiem wystąpienia ostrych powikłań w toku rutynowej diagnostyki (dotyczy pacjentów, którzy nie mogą być diagnozowani w warunkach poradni alergologicznych, ponieważ ze względu na ryzyko poważnych powikłań wymagają zabezpieczenia szpitalnego). Do grupy tej należą m.in.: chorzy z podejrzeniem nadwrażliwości na leki (kwas acetylosalicylowy, inne niesterydowe leki przeciwzapalne, antybiotyki, leki miejscowo znieczulające, zwiotczające), pacjenci z podejrzeniem alergii

pokarmowych czy nadwrażliwości na lateks, diagnostyka w kierunku astmy oskrzelowej, diagnostyka i leczenie pokrzywki oraz obrzęku Quinckego, donosowe próby prowokacyjne w ramach kwalifikacji do odczulania np. na pyłki traw, drzew itd.

Od 1 grudnia 2017 roku Oddział Alergologiczny jest w elitarnym gronie ośrodków (niepełna 45 szpitali w całej Polsce) prowadzących leczenie biologiczne ciężkiej astmy alergicznej IgE zależnej oraz ciężkiej astmy eozynofilowej w ramach programu lekowego finansowanego przez NFZ, zapewniając tym samym nowoczesną terapię najcięższych postaci astmy za pomocą przeciwciał monoklonalnych.

O naszym Oddziale Alergologicznym powstał program „Misja pacjent”, emitowany w TVP 3 Kielce. W odcinku została przedstawiona historia pani Bożeny, która przez alergię otarła się o śmierć. Teraz jest pacjentką dr. Oskara Solarskiego.

– Jednym z priorytetów samorządu powiatu jest rozwój usług medycznych, które służą nie tylko coraz większej liczbie mieszkańców powiatu kieleckiego, ale i szerszej grupie pacjentów z innych miejsc – mówi starosta kielecki Mirosław Gębski.

– Wraz z rozwojem cywilizacji, pojawia się wiele zagrożeń dla zdrowia człowieka, jedną z form przeciwdziałania tym zagrożeniom jest oddział alergologiczny – dodaje Stefan Bąk, członek Zarządu Powiatu w Kielcach.

Film powstał dzięki współpracy TVP 3 Kielce oraz Starostwa Powiatowego w Kielcach.

W razie pytań podajemy kontakt do szpitala: tel. 41 354 21 36 wew. 104.

Nowy chodnik w Skorzeszycach

Zakończyła się przebudowa drogi powiatowej w miejscowości Skorzeszyce. Mieszkańcy mogą cieszyć się nowym chodnikiem.

W Skorzeszycach, w gminie Górnio, przebudowany został ponadkilometrowy odcinek drogi powiatowej 0327T. Zakres robót objął: wykonanie kanalizacji deszczowej, poszerzenie nawierzchni jezdni, ustawienie krawężników i wykonanie zjazdów. Wszystkie te prace zwiększą komfort kierowców poruszających się po tym odcinku drogi powiatowej.

Dużym udogodnieniem dla mieszkańców Skorzeszyc jest wybudowanie w miejscowości chodnika prawostronnego o szerokości 1,5 m. – Cieszę się, że dzięki tej inwestycji poprawi się bezpieczeństwo mieszkańców – podkreślił starosta kielecki Mirosław Gębski, który wraz z członkiem Zarządu Powiatu w Kielcach Cezarym Majcherem uczestniczył w odbiorze inwestycji.

(esin)

Będzie bezpieczniej na skrzyżowaniu w Oblęgorze

O poprawie bezpieczeństwa na jednym ze skrzyżowań w gminie Strawczyn rozmawiał członek Zarządu Powiatu w Kielcach Cezary Majcher.

Podczas spotkania radny powiatowy Łukasz Woźniak wystąpił z interpelacją o wstawienie lustra drogowego na szczególnie niebezpiecz-

nym skrzyżowaniu drogi powiatowej 0487T z drogą powiatową 0488T w miejscowości Oblęgorz. W spotkaniu uczestniczył również zastępca wójta gminy Strawczyn Karol Picheta.

Radny powiatowy podkreślił, że w ostatnim czasie na przecięciu ul. Kieleckiej z ul. Pogodną i ul. Widomą dochodzi do coraz większej liczby kolizji drogowych wynikających z ograniczonej widoczności.

Ogrodzenia posesji przy skrzyżowaniu zmniejszają pole widzenia dojeżdżających do niego kierowców.

Cezary Majcher poinformował, że lustro zostanie zamontowane w najbliższym możliwym czasie w celu poprawy bezpieczeństwa na przecięciu omówionych dróg powiatowych.

(pmil)

Powiatowe szkoły powitają nowych uczniów

Blisko 800 pierwszoklasistów rozpocznie naukę w Powiatowych Zespołach Szkół w Bodzentynie, Łopusznie, Chęcinach i Chmielniku w roku szkolnym 2019/2020.

Wyniki tegorocznego naboru, w którym brali udział uczniowie z podwójnego rocznika, czyli absolwenci zarówno gimnazjów, jak i szkół podstawowych, są rekordowe. Zgodnie ze stanem na dzień 5 lipca 2019 naukę w czterech powiatowych szkołach rozpocznie 741 pierwszoklasistów. Dla porównania ubiegły rok szkolny rozpoczął się z 298 nowymi uczniami.

– Powiatowe Zespoły Szkół stwarzają bardzo dobre warunki nauki. Jako organ prowadzący szkoły samorząd powiatu kieleckiego dba o to, by kierunki kształcenia były dostosowane do potrzeb młodych ludzi i wymagań współczesnego rynku pracy. Naszym celem jest, by uczniowie mogli zdobywać wiedzę oraz kształtować jak najwyższe kompetencje – mówi wicestarosta kielecki Tomasz Pleban.

W tegorocznej rekrutacji do powiatowych szkół najwięcej uczniów wybrało naukę w Powiatowym Zespole Szkół w Łopusznie. Od 1 września szkolny dzwonek w tej szkole zabrzmi dla 309 uczniów pierwszych klas. 195 z nich – w tym 103 absolwentów szkoły podstawowej i 92 gimnazjum – będzie się kształcić w technikum. Wybrali oni zawody takie jak: technik żywienia i usług gastronomicznych, technik hotelarstwa, technik reklamy, technik budownictwa, technik ekonomista, technik mechanik, technik usług fryzjerskich. Najpopularniejszym kierunkiem wśród tegorocznych absolwentów podwójnego rocznika jest w PZS w Łopusznie technik informatyk. 19 absolwentów gimnazjum wybrało kształcenie w Szkole Branżowej I stopnia. W liceum ogólnokształcącym będzie się uczyć 95 pierwszoklasistów, w tym 60 po szkole podstawowej i 35 po gimnazjum.

Warto zaznaczyć, że od 1 września wszyscy uczniowie Powiatowego Zespołu Szkół w Łopusznie rozpoczną naukę w nowym, nowoczesnym

budynku, który dysponuje nie tylko nowoczesnymi salami lekcyjnymi, ale także między innymi pełnowymiarową salą gimnastyczną z trybuną.

W tegorocznym naborze dużą popularnością cieszył się również Powiatowy Zespół Szkół w Chmielniku, gdzie od nowego roku szkolnego w pierwszej klasie rozpocznie naukę 225 osób. Tutaj również największe zainteresowanie wzbudziło kształcenie zawodowe. W technikum kształcić się będą 74 osoby po szkole podstawowej i 44 po gimnazjum na kierunkach takich jak: technik pojazdów samochodowych, technik informatyk, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik hotelarstwa. Największą popularnością w pierwszym naborze cieszył się kierunek technik pojazdów samochodowych. W Szkole Branżowej I stopnia będzie się uczyć 46 osób w klasach: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, mechanik pojazdów samochodowych i fryzjer. Naukę w liceum ogólnokształcącym Powiatowego Zespołu Szkół w Chmielniku rozpocznie 24 absolwentów szkół podstawowych i 37 absolwentów gimnazjów.

Chęć nauki w Powiatowym Zespole Szkół w Chęcinach w roku szkolnym 2019/2020 zgłosiło 146 osób. 74 chcą kształcić się w technikum, w zawodach takich jak: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik mechatronik, technik mechanik. Najwięcej chętnych zgłosiło się do klasy o profilu technik informatyk. 12 osób będzie się uczyć w Szkole Branżowej I stopnia, by zdobyć zawód kierowcy mechanik. W Liceum Ogólnokształcącym im. Władysława Łokietka w Chęcinach chce się uczyć 60 młodych ludzi.

W Powiatowym Zespole Szkół w Bodzentynie liceum ogólnokształcące wybrało 25 uczniów po szkole podstawowej i 28 po gimnazjum. W pierwszej klasie technikum o profilu technik informatyk – innowacja pedagogiczna bezpieczeństwo narodowe chce się uczyć 8 osób.

Ewelina Sińczak

Pracujemy pełną parą

Koszenie poboczy połączone z wycinaniem krzaków i samosiewów, renowacja rowów, naprawa ubytków – trwają letnie porządki na drogach powiatowych.

Powiatowy Zarząd

Dróg w Kielcach realizuje obecnie prace związane z letnim utrzymaniem dróg. Lista zadań obejmuje: koszenie trawy na poboczach i skarpach rowów, cięcia pielęgnacyjne i wycinkę drzew, ścinanie poboczy i renowacja rowów, remonty nawierzchni jezdni i chodników oraz drobne naprawy korpusu drogowego. Prowadzone są bieżące remonty częściowe, czyli tzw. łatanie ubytków na drogach powiatu kieleckiego.

Na wykonanie remontów częściowych powiat kielecki wydał ponad 600 tys. zł. Prace zostały wykonane w ilości 21 tys. 230 m kw. Jeśli chodzi o bieżącą konserwację dróg powiatowych w zakresie robót odwodnieniowych (ściana poboczy i renowacja rowów) na terenie powiatu kieleckiego – planowany koszt to prawie 500 tys. zł.

– Kosimy trawy i chwasty na poboczach dróg powiatowych. Prace wykonywane są przez pracowników PZD, ale też z czterema gminami, jak Morawica, Chęciny, Daleszyce i Łopuszno, mamy podpisane porozumienia i gminy same wykonują koszenie na swoim terenie – mówi Cezary Majcher, członek Zarządu Powiatu w Kielcach.

– Naprawiamy i wymieniamy znaki drogowe pionowe, tablice informacyjne z nazwami miejscowości i urządzenia związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego. W ramach oznakowania poziomego dróg, odtwarzamy wszystkie nieczytelne linie segregacyjne i przejścia dla pieszych – dodaje Zbigniew Wróbel, dyrektor PZD w Kielcach.

(amad)

Historia Gminnego Koła Gospodarzy w Górnio

Gminne Koło Gospodarzy w Górnio powstało w marcu 2016 roku. – Jesteśmy jedynym Kołem Gospodarzy w województwie świętokrzyskim, a może i w Polsce – mówi z dumą Dariusz Wzorek, jego prezes.

Skąd pomysł na koło? – Zebrali się miłośnicy śpiewania, a także ci, którzy pragnęli podtrzymać ludowe tradycje i obyczaje, w szczególności kulinarne. W gronie założycieli byli m.in. ogrodnicy, rolnicy, przedsiębiorcy, strażacy, kucharze, muzycy, urzędnicy, radni i sołtysi, a także emeryci. Pierwszym prezesem koła był Janusz Forma.

Na każdy występ członkowie GKG przygotowują oddzielny repertuar. Występują w strojach regionalnych. Panowie swój warsztat wokalny szlifują

podczas regularnych spotkań. Wykazują się kreatywnością i nie boją się wyzwań. Sami piszą teksty swoich piosenek. Oprócz krzewienia muzyki ludowej i przekazywania jej młodszemu pokoleniu, są świetnymi kucharzami, którzy wielokrotnie konkurowali z paniami z KGW w konkursach kulinarnych – zdobywając nagrody i wyróżnienia, między innymi:

* III miejsce w konkursie na najsmaczniejszą zalewajkę podczas Święta Zalewajki w Hucie Szkłanej – 23 lipca 2017

* I miejsce w konkursie kulinarnym na najsmaczniejsze pierogi podczas imprezy Dzień Pieroga w Krajnie – 1 października 2017

* II miejsce w Drugim Gminnym Przeglądzie Kołęd i Pastoralek – Bęczków 2018

* I miejsce w XII Konkursie na Najsmaczniejszą Potrawę Powiatu Kieleckiego – chłodnik z ogórków małosolnych przygotowany przez Czesława Staszewskiego, członka GKG – Miedziana Góra – 7 lipca 2019.

Po raz pierwszy swoje umiejętności członkowie koła zaprezentowali 21 sierpnia 2016 na Gminnych Dożynkach w Górnio. Zespół występował także na przeróżnych imprezach, m.in.: Powiatowych Dożynkach 2016 w Masłowie, Wojewódzkich Dożynkach 2016 w Końskich, Rolnik Roku

2016 na Targach Kielce, Dniu Pieroga 2016 w Radlinie, Dniu Ziemiaka 2016 w GOK w Górnio, Wspólnym Kołędowaniu 2016 w Warszawie na zaproszenie Warszawskiego Klubu Przyjaciół Ziemi Kieleckiej. 1 maja 2017 występowali na XLI Buskich Spotkaniach z Folklorem. Brali udział w XI Festiwalu Podkarpackich Smaków w Górnio, woj. podkarpackie, festynach w Klonowie i Piotrowie.

W październiku 2016 nagrali pierwszą płytę CD, na której znalazło się 12 piosenek ludowych. Aktualnie prezesem Gminnego Koła Gospodarzy w Górnio jest Dariusz Wzorek, zastępcą Czesław Staszewski, sekretarzem Stanisław Anioł, skarbnikiem Janusz Bednarz, przewodniczący Rady Gminy w Górnio, a członkami GKG są:

Stanisław Anioł – sołtys Leszczyn, radny Rady Gminy Górnio, Grzegorz Ciepela – kierownik ZUK w Górnio, Bogusław Ciesielski – były prezydent Kielc, emeryt, Mieczysław Ciesielski – emeryt, Jan Kraska – emeryt, muzyk, Wiesław Janus – sołtys Skorzeszyc, radny Rady Gminy Górnio, Władysław Pedrycz (Ptaszek, bard świętokrzyski) – emeryt, muzyk, Czesław Pytel – urzędnik, zastępca wójta gminy Górnio, Jarosław Majchrzak – przedsiębiorca, muzyk, Czesław Staszewski – przedsiębiorca, Dariusz Wzorek – rolnik, pracownik ZUK w Górnio, Tomasz Tofil – sołtys Cedziny, radny gminy Górnio.

Wysłuchana w potrzeby ludzi

Zofia Biesiada, sołtys miejscowości Ruda i Melonek, to kobieta pełna zapału nie tylko do sołtysowania, ale również do podtrzymywania lokalnych tradycji.

Sołectwo Ruda, Melonek, choć położone blisko Łagowa, wydaje się zagubione nie tylko wśród pięknych krajobrazów, ale i w czasie. Znajdziemy tu drewniane budowle jeszcze z XIX i początku XX wieku, które przywołują klimat dawnej kieleckiej wsi. Wśród tych historycznych zabudowań powstają także nowe domy i w ten sposób w tym cichym i spokojnym zakątku powiatu kieleckiego tradycja łączy się z nowoczesnością.

Główną gospodynią tego miejsca jest Zofia Biesiada, która funkcję sołtysa pełni już trzecią kadencję. Początki swojego sołtysowania wspomina jako przepełnione obawami: – Namówili mnie inni mieszkańcy. Mówili: „Zgódź się, bo dasz radę, nadajesz się do tego”. Bałam się, ale w końcu uznałam, że warto spróbować. Od tej pory staram się służyć ludziom najlepiej jak potrafię, a oni nadal mnie wybierają – uśmiecha się pani Zofia.

Ważne inwestycje

Choć sołectwo nie jest duże – Melonek liczy około 100 mieszkańców, Ruda około 60 – to wiele udało się zrobić dla lokalnej społeczności. Sołtys działa razem z pięciosobową Radą Sołecką, zebrania odbywają się w miejscowej szkole. Pani Zofia wymienia wiele spraw, które były ważne dla poprawy życia mieszkańców. Ponieważ większość z nich zajmuje się rolnictwem, istotne były inwestycje związane z polami i łąkami otaczającymi wieś, wśród nich pozyskanie 12-metrowego pasa z przeznaczeniem na drogę do pól, dzięki której można teraz z łatwością do nich dojechać. Wykonano przepusty i odwodnienia oraz rowy, więc łąki nie są już zalewane. Kolejnymi ważnymi inwestycjami były: wymiana ogrodzenia przy szkole i boisku, doposażenie placu zabaw. – Za szkołą powstała siłownia zewnętrzna. Mamy też altankę i grilla, gdzie możemy usiąść, porozmawiać,

spotkać się – mówi sołtyska. – Powstał przystanek w Melonku i odnowiono przystanki w Rudzie, a obok szkoły i na przeciw niej powstał parking.

Wielkim wsparciem dla sołectwa jest fundusz sołecki. – Z tych pieniędzy staramy się wykonywać w miarę możliwości wszystkie zgłaszane przez mieszkańców sprawy – mówi pani Zofia.

Z pasją do lokalnych tradycji

Wysłuchiwanie się w głos mieszkańców jest dla pani Zofii bardzo ważne, ale drugą jej pasją jest kultywowanie lokalnych tradycji. Z dumą mówi o sukcesach, które udało się osiągnąć m.in. w gotowaniu. – Braliśmy udział w Święcie Zalewajki, gdzie zajęliśmy pierwsze miejsce w gminie, a w Hucie Szklanej na Świętokrzyskim Święcie Zalewajki zajęliśmy trzecie miejsce – wspomina.

Sołtyska co roku wije tradycyjny wieniec dożynkowy. Pokazuje nam kwiaty i zioła, które suszą się w altance. Mak, gorczyca, kłosy jęczmienia, pszenica, żyto, pszenżyto znajdują miejsce w tegorocznym dziele, które zostanie zaprezentowane na dożynkach gminnych. – Za wieńce udało się zdobyć w poprzednich latach nagrody finansowe, które przeznaczyliśmy na zakup przydatnych sprzętów – mówi. Choć w miejscowości nie ma koła gospodyń, aktywne kobiety same się zbierają. – Spotykamy się popołudniami, wieczorami, bo w ciągu dnia często są inne zajęcia – opowiada Zofia Biesiada.

Sołtyska wspomina, że pierwszą sprawą, o którą walczyła wiele lat temu, była kwestia

zamknięcia szkoły w Rudzie, do której uczęszczały jej dzieci.

Udało się wtedy uratować szkołę – przejęło ją stowarzyszenie.

Wtedy pani Zofia zdobyła pierwsze społeczni-kowskie szlify i poznała między innymi Stefana Bąka, pełniącego obecnie funkcję członka Zarządu Powiatu w Kielcach, który bardzo wsparł inicjatywę, o którą walczyła społeczność Rudy i Melonka.

Mama na medal

Wielką dumą pani Zofii jest rodzina. Jest mamą 10 dzieci i babcią 6 wnuków. Najmłodsza córka ma dziś 17 lat, zaś najstarsza 35. Wspomina, że wychowanie ich było trudnym zadaniem, w warunkach, gdy na przykład nie było bieżącej wody. Te doświadczenia zahartowały, ale również otworzyły panią Zofię na ludzi. Dlatego dziś jako sołtys nie tylko zbiera podatki, ale też odwiedza mieszkańców, zwłaszcza starszych, żeby z nimi porozmawiać, wesprzeć: – Lubię pomagać ludziom. A dzieci i mąż są dumni z mojej pracy.

Sołtyska przyznaje, że w miejscowości jest jeszcze wiele rzeczy do zrobienia. Wymienia budowę i naprawę dróg do pól, budowę barierki przy drodze powiatowej, aby poprawić bezpieczeństwo. – Jeśli Bóg da zdrowie, to będę dalej odpowiadać na potrzeby mieszkańców – uśmiecha się. Jej marzeniem jest, by młodzi ludzie chętnie osiedlali się w miejscowości. Zachwala piękne krajobrazy oraz świeże powietrze.

Ewelina Sińczak

Pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem

Na terenie naszego powiatu osoby pokrzywdzone przestępstwem, świadkowie oraz osoby im najbliższe mogą skorzystać z bezpłatnej profesjonalnej pomocy.

Jeżeli jesteś osobą pokrzywdzoną przestępstwem: przemocą domową, przemocą fizyczną i psychiczną, wypadkiem drogowym, przestępstwem seksualnym, kradzieżą lub oszustwem, pozbawieniem alimentów albo innym przestępstwem lub jesteś świadkiem przestępstwa, możesz otrzymać bezpłatną pomoc.

Program Pomocy Osobom Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, współfinansowany ze środków Funduszu Sprawiedliwości

na lata 2019–2021, realizuje na terenie naszego powiatu i Kielc Fundacja Wspierania Praworządności „Zdążyć z Pomocą”.

W powiecie kieleckim działa Lokalny Punkt w Mniowie przy ul. Centralnej 11. Dyżur pełniony jest w każdy wtorek, w godzinach od 9:00 do 16:00. W Kielcach mieści się Okręgowy Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym przy ul. Planty 6/2, w którym dyżury są pełnione codziennie od poniedziałku do soboty w godzinach:

- poniedziałek – od 12:00 do 20:00,
- wtorek, środa, czwartek i piątek – od 9:00 do 16:00,
- sobota – od 9:00 do 13:00.

Funkcjonuje także 24-godzinny dyżur telefoniczny – pod numerem 531 618 359 – do dyspozycji osób potrzebujących wsparcia oraz pomocy, czynny również w niedziele i święta.

W ramach projektu można skorzystać z pomocy prawnej, mediacji, pomocy psychologicznej, psychiatrycznej, psychoterapeutycznej. Może być również udzielona pomoc materialna, na pokrycie kosztów świadczeń zdrowotnych, rehabilitacji oraz kosztów związanych z edukacją i aktywizacją zawodową. Możliwe jest również sfinansowanie przejściowych problemów ze zobowiązaniami czynszowymi.

(esin)

Kapliczka św. Jana Nepomucena w Samsonowie-Ciągłych

Jedną z ciekawszych kapliczek nie tylko gminy Zagnańsk, ale całego powiatu kieleckiego, jest kapliczka św. Jana Nepomucena w Samsonowie-Ciągłych.

Jej dzieje są ściśle związane z tradycjami hutniczymi Samsonowa, który zaliczany jest zarówno do pionierskich, jak i najważniejszych ośrodków polskiego przemysłu hutniczego w technologii wielkopiecowej. Na terenie Staropolskiego Okręgu Przemysłowego pierwszy wielki piec do wtopienia żelaza powstał w 1598 r. nad rzeką Bobrzą w Bobrzy, w latach 1636–1640 w Cedzynie, a w latach 1641–1644 właśnie w Samsonowie, także nad rzeką Bobrzą.

Datowana na drugą połowę XVIII w. kapliczka w Samsonowie-Ciągłych została posadowiona na hałdzie żużla wielkopiecowego. Niewykluczone zatem, że pochodził on z tego pierwszego, nieistniejącego obecnie zakładu, wzniesionego przez budowniczych włoskich, dzierżawiących osady należące do biskupów krakowskich. Możliwe jednak, że kapliczka stanęła na hałdzie pochodzącej z kolejnego pieca samsonowskiego. Od początku XVIII w. na terenie Staropolskiego Okręgu Przemysłowego sami biskupi krakowscy inicjowali bowiem budowę wielkich pieców hutniczych. Taki obiekt w Samsonowie, również niezachowany współcześnie, w 1778 r. nakazał wzniesić biskup Kajetan Sołtyk. Hałdy szlakowiska nie należy raczej wiązać z najnowszą inicjatywą wielkopiecową w Samsonowie, czyli powstałą w latach 1818–1823 r. i przypominającą pałac hutą „Józef”, po której do dzisiejszego dnia zachowały się górna część wielkiego pieca, podziemny kanał, wieża do transportu wsadu, hale produkcyjne i pozostałości osiedla pracowniczego.

Kapliczka stoi przy odwiecznej drodze prowadzącej w kierunku Odrowąża. Murowane i otynkowane ściany tworzą plan kwadratu. Po bokach i nad wejściem umieszczono półkolistą zakończoną okna kwatrowe. Budowla ma charakter domkowy, lecz nieco odbiegający od najczęstszych realizacji tego typu. Czterospadowa, pokryta gontem część dachową, uformowaną na kształt namiotu, wieńczy w tym przypadku okazała, wysmukła wieżyczka, zakończona dekoracyjnym krzyżem. To efekt ostatnich prac remontowych. Przedtem prosty dach pozbawiony był jakichkolwiek ozdób i krzyża. A jeszcze wcześniej, co widać doskonale na rysunku znanego artysty Franciszka Kostrzewskiego z ok. 1846 r., wieżyczka miała hełm baniasty, nawiązujący do rozwiązań barokowych.

Wnętrze kapliczki wypełnia centralnie umieszczona, kamienna rzeźba św. Jana Nepomucena. Kult tego świętego rozpowszechnił się w naszym kraju od czasu XVIII-wiecznej beatyfikacji i szybkiej kanonizacji. Podobnie jak w Samsonowie, jego figu-

ry stawiano przede wszystkim przy drogach w sąsiedztwie rzek i mostów. Związane jest to z przekonaniem, że Jan Nepomucen chroni pola i zasiewy przed powodzią, a także suszą. Święty patronuje tonącym i jest orędownikiem podczas powodzi.

Umieszczona na wysokim, profilowanym postumencie figura samsonowska posiada klasyczne atrybuty pozwalające na identyfikację świętego. Jan Nepomucen przedstawiony jest w stroju kapłańskim. Ma sutannę z nałożonym rakiem, czyli rodzajem komży i narzutą zwaną mucetem. Głowę okrywa biret. W prawej ręce trzyma krucyfiks, a w lewej palmę męczeństwa. Postać przedstawiono w kontrapoście, a więc tak, że ciężar ciała spoczywa na jednej, w tym przypadku prawej nodze, a druga lekko opiera się na podstawie.

Z przodu postumentu, w rytm, prostokątnym obramieniu wykonano nieczytelny obecnie napis. Da się odczytać jedynie końcówka data 1868.

Za figurą znajduje się niewielki ołtarzyk. Jego skromne rozmiary i dominacja posągu świętego mogą sugerować, że pierwotnie mieściła się tu mniejsza rzeźba. Może z czasem zastąpiono ją większą, która zbyt nie pasuje do małych rozmiarów kapliczki. Jeśli natomiast było tak, że mamy nieustannie do czynienia z pierwotną figurą, którą następnie obudowano kapliczką, to nasuwa się pytanie, czemu budowla nie ma większych rozmiarów, bardziej odpowiadających wielkości posągu.

Do września 2012 r. w kapliczce znajdowała się drewniana rzeźba Chrystusa Króla. Z inicjatywy Towarzystwa Ziemi Samsonowskiej, dzięki funduszom Wodociągów Kieleckich, została poddana konserwacji i przekazana do istniejącego od 1981 r. kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Samsonowie.

W 2013 r. ścięto dorodny modrzew, rosnący przy kapliczce i dodający temu miejscu nostalgicznej urody. Co ciekawe, na rysunku z połowy XIX w. przy kapliczce widoczny jest wspaniałych rozmiarów dąb. Może więc można mieć nadzieję, że w przyszłości obok kapliczki znów wyrosnie ładne drzewo.

Tymczasem, w 2018 r., na prawo od wejścia do kapliczki ustawiono obelisk z płytą, na której wyryte dwa symboliczne orły zdobią napis: „Na pamiątkę 200-lecia budowy huty „Józef” w Samsonowie 1818–2018. W 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości 1918–2018. Tablicę ufundowali mieszkańcy Samsonowa i rodzina Fertów. Samsonów 2018”.

Cezary Jastrzębski

Punkty pomocy prawnej w nowej lokalizacji

W Mniowie i Masłowie – w tych dwóch gminach powiat utworzył nowe punkty nieodpłatnej pomocy prawnej.

Porozumienie w sprawie utworzenia punktów podpisał starosta kielecki Mirosław Gębski, wicestarosta Tomasz Pleban oraz wójtowie – Tomasz Lato, wójt gminy Masłów, i Piotr Wilczak, wójt gminy Mniów.

Od początku stycznia 2019 nieodpłatna pomoc prawna przysługuje każdej osobie będącej w trudnej sytuacji materialnej. Aby skorzystać z darmowej porady prawnika, wystarczy mieć przy sobie oświadczenie, że nie stać nas na wizytę prywatną. Kobięcie w ciąży taka pomoc przysługuje poza kolejnością. Osoba niepełnosprawna może umówić taką wizytę w miejscu zamieszkania. Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej odbywa się według kolejności zgłoszeń, po wcześniejszym umówieniu terminu wizyty.

Obecnie w powiecie kieleckim działa 8 punktów. Ze względu na to, że niewiele osób korzystało z punktu w Powiatowym Urzędzie Pracy, postanowiliśmy przenieść punkt do dwóch gmin – do Masłowa i Mniowa.

Oto aktualny wykaz punktów nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzonej przez powiat:

- w siedzibie Starostwa Powiatowego w Kiel-

cach, ul. Wrzosowa 4, czynny: poniedziałek, czwartek, piątek w godz. 7–11, we wtorek, środę w godz. 7–15,

- w siedzibie Urzędu Gminy w Łopusznie, ul. Konecka 12, tel. (41) 391 40 01 wew. 31, czynny od poniedziałku do piątku w godz. 12–16,
- w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku, pl. Kościuszki 7, tel. (41) 354 32 73 wew. 308, czynny w poniedziałki w godz. 12–16, od wtorku do piątku w godz. 9–13,
- w siedzibie Szkoły Podstawowej w Mniowie, ul. Centralna 11, czynny poniedziałek, środa, piątek w godz. 8–12, wtorek, czwartek w godz. 12–16.

Punkty świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w których wykonywanie zadania świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego powierzone zostało organizacji pozarządowej „Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego”:

- Starostwo Powiatowe w Kielcach, czynny poniedziałek, czwartek, piątek w godz. 11.15–15.15, środa w godz. 7–15,
- Urząd Gminy w Górnym, czynny poniedziałek, środa, czwartek, piątek w godz. 8–12, we wtorek w godz. 13–17, tel. (41) 30 23 641,
- Urząd Miasta i Gminy w Łagowie, czynny w poniedziałek w godz. 12–16, wtorek – piątek w godz. 8–12, tel. (41) 343 70 54,
- budynek Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Masłowie, ul. Jana Pawła II 5, czynny w poniedziałek, wtorek w godz. 9–13, środa, czwartek w godz. 11–15, piątek w godz. 12–16.

Nieodpłatna pomoc prawna nie obejmuje spraw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowania do rozpoczęcia tej działalności.

(amad)

Członek Zarządu Powiatu Mariusz Ściana oraz burmistrz Chmielnika Paweł Wójcik.

Członek Zarządu Powiatu Stefan Bąk podczas XXV Letnich Spotkań Integracyjnych Osób Niepełnosprawnych – Zgórsko 2019.

Odsłonięcie pomnika Brygady Świętokrzyskiej w Lasocinie.

Powiatowy Przegląd Zespołów Folklorystycznych i Solistów w Chmielniku.

Spotkanie z posłem Krzysztofem Lipcem.

Starosta kielecki podczas Rajdu Rowerowego Szlakiem Brygady Świętokrzyskiej.

Dzieci z Wileńszczyzny gościły w Osadzie Średniowiecznej.

Wizyta starosty kieleckiego Mirosława Gębskiego i członka Zarządu Cezarego Majchera na Litwie.

XIII edycja Święta Sportu w Lechowiu z udziałem starosty kieleckiego Mirosława Gębskiego oraz członka Zarządu Powiatu Stefana Bąka.

XVI Powiatowy Przegląd Kapel Ludowych w Miedzianej Górze.

Zespół Tumlinianie oraz starosta kielecki podczas XX Powiatowego Przeglądu Zespołów Folklorystycznych i Solistów.

Święto Pierzchnicy z udziałem członka Zarządu Mariusza Ściany.